

ДОБРИ
ЖОТЕВ
ЛИРИЧЕСКИ ПОЕМИ

Български
писател

ДОБРИ ЖОТЕВ ЛИРИЧЕСКИ ПОЕМИ

chitanka.info

АЛЕГРО

На Апостол Карамитев

*Аз съм Вятърът! Вятърът! Вятърът!
От жаркия зной на екватора
до снежните смръзнали полюси
се мята световният гърч
на моята мъка!*

*Аз не мога да пипна сам себе си!
Не мога!
И минал през нищо към нищото,
изтръпвам: „Не, няма ме! Няма ме!“
Тогава увивам се в смерч.
И стегнат от мрака на вихъра,
досягам снагата си
гореща и жива,
израснала чак от зенита.
Измамна, безсмислена радост!
Само миг и разбирам, че туй е
коварство на злата пустиня,
на жълтите пясъци.*

*Аз не мога да видя сам себе си!
Не мога!
И вгледан през празно към празното,
застивам: „Не, няма ме! Няма ме!“
Тогава политам напред.*

И носен от зрака на полета,
се виждам навсякъде
залюшнат, безгрижен и ведър.
Измамна и глупава веселост!
Само миг и разбирам, че туй е
коварство на клони и ниви,
на стволи и облаци.

Аз не мога да чуя сам себе си!
Не мога!
И вслушан през глухо към глухото,
замирам: „Не, няма ме! Няма ме!“
Тогава взривявам се цял.
И тласнат от устрема,
се чувам отвсякъде.
Как ярко, как гръмко и страшно
се носи гласът ми!
Измамно и смешно ликуване!
Само миг и разбирам, че туй е
коварство на здрачни антени,
на луди морета.

Аз съм Вятърът! Вятърът! Вятърът!
От тъмния гръб на планетата
до ясната вис принебесна
се мята световният гърч
на моята мъка!
О, кажете, какви са чертите ми?
Какво съм в пространство и време?
Кога се зараждам и гина?
Кому и защо съм потребен?...

Ако вие познали сте себе си,
кажете ми!

ЕРОИКА

Не искаш да повярваш, че си есен!

*Открай до край под бялото ти слънце
мълчат по-златни и от злато
фанфарите на твойто самочувствие —
готови да тръбят.
От край до край във лекия ти въздух
раздават се букетите
на твоите прерозови мечтания —
готови да ухаят...*

*Ти искаш да повярваш, че си пролет!
Не виждаш ли?
Фанфарите ти няма да тръбят —
и най-милуваният лъч убива
последния им дъх.
Букетите ти няма да ухаят —
и най-добрия повеи ги обруля
и гони по света.
Не виждаш ли?*

*Знам, всичко, всичко, всичко виждаш ти.
От твоя поглед не убягват
ни глухите закани на мъглите,
стаили пъкъла си
вдън боазите,
ни похода на лютите слани,
ни скритата засада
на свития зад хребетите мраз.
Нали затуй след всяка полунощ
сълзи едреят на очите ти,*

*а съмне ли,
с ръцете на деня
усмихната веднага ги сушиш.*

*Ти искаш да повярваш във победата
над свойто поражение!
Разбирам те!
Със всяка моя мъка те разбирам!
Да, много лесно е на пролетта
да бъде пролет.*

*Множи цвета на свойто самочувствие,
на храбрите мечтания!
Гори с червеното си дръзновение!
От край до край и пак от край до край
изригвай цветове!...*

*А аз, преди последния ти миг,
последната от твоите сълзи,
все още несмразена на лицето,
приведен ще целуна.*

*И нашите сълзи ще станат две,
прекраснице обречена!*

ПОБЕДИТЕЛЯТ

Нищо вече не помни Дъбът!

*Всеки лист е последно усилие.
Всяка става —
безумно упорство.
Всяка клетка — замах.*

*Първи път ли върху му връхлитал е
с остри нокти,
с глави неброими,
със гърмящи крила тъмноципести
побеснял ураган?*

*Първи път ли, но тоя... О, майко!
Още щом понадникна зад хребета,
хоризонтът помръкнал помръкна.
Неразмахал крила —
бризна вятър
и в полята, додето се вижда,
всичко сведе глава.
Само той не потрепна изправен.
А му викаха в ниското храстите:
„Ще погинеш така — наведи се!“
А зашушна под него тревата:
„Направи като мен,
наведи се!“
А го молеха в ужас тръстиките:
„Поклони се поне!“*

*Е, какво — и да беше послушал,
взе едно —*

би ли дало сърцето му
да отпусне уплашено клони,
да погледне покорно в земята,
да прегъне снага?

Да, но кой по света необгледен
би разбрал ориста му на дъб?
Вклещи корени в земното тяло,
вчепчи клони под жълтото слънце
и зачака врага.

И дочака най-лудата лудост.
Ураганът
излази на хребета,
вби във зъбера нокти ръждиви,
тласна тяло огромно и черно
и размаха крила.

Нищо вече не помни Дъбът!

Най-напред Ураганът стовари
върху него гигантско туловище.
Той изпъшка, напреди корона
и отблъсна го с вик.
Ураганът замаян разтърси
неброими глави,
поизви се,
вряза нокти ръждиви във кръста му,
махна бързо с крила тъмноципести
и задърпа встрани.

Страшна болка — на две ще го счупи.
Тихо охна Дъбът,
вдънери се.
И врагът така и не сети
как се просна по гръб на земята,
как остави в снагата му твърда

криви нокти,
из корен изтръгнати,
тъмносини разкъсани жили
и покапала кръв.

Тръсна плещи Дъбът, но към него
Ураганът
настръхнал полази,
като кобра уви го до вършето
и отново заблъска крилата си,
тоя път на възбог.

Прешлен прешлена с огън обжари.
Още малко —
ще грохне изтръгнат!
Потрепера Дъбът и застена.
Но в мига непосилен на болката
сви в юмрук
придушениите клони,
вкорени изтерзаните корени,
във възел ги сби.

И врагът му така и не сети
как изхлузен
излитна нагоре
и остави по листи и клони
тънки люспи, разтеглена кожа
и разкъсана плът.

Вдъхна въздух Дъбът и зачака.
И дочака най-тежкия миг.
Ураганът
се стрелна обратно,
блъвна жар от гърла нажежени,
совна дълга опашка отблизо
и с триона ѝ кокален рязна
беззащитния врат.

Дръпна тяло Дъбът и извика
с бяла рана
на якия дънер,
с гъсти клони, политнали с грохот,
с тежки клони,
в каката му паднали
и забити в пръстта.

Нищо вече не помни Дъбът!

Ураганът се хвърли със трясъци
да довърши ранения враг,
с гръм и удар
на прах да го стрие.
Че на тая земя всеки дъб,
щом е дъб, и с отрязани клони
пак остава си дъб.

Но напразно се би във твърдта му,
но напразно рови
във пръстта му,
но напразно бълва жар и грохот —
не промръдна Дъбът.

А когато премазан и кървав
Ураганът повлече към хребета
полуживо
издрано туловище,
със безсилни крила и опашка
и студена закана в очите,
светна чисто небе.

И тогава надигна се всичко
и погледна с възторг победителя.
И завикаха храстите:
„Слава!“

И тревата пригласяше:
„Слава!“
И тръстиките кимаха:
„Слава!“
Но Дъбът, изтерзан от умората,
сякаш нищо не чу.

Е, какво, и да беше ги чул,
все едно —
не за слава се би!
Да, но кой по света необгледен
би разбрал ориста му на дъб?
Тая орис и страшна,
и праведна,
тая орис е негова орис
и ще бъде и днеска, и утре,
и во веки веков.

АЛЕГОРИЯ В БЯЛО

*Сред безсънния свят на просъмваща нощ
със гребени враснали в тъмните облаци
огромните бели петли кукуригат,
огромните бели петли
предусещат разсъмване!*

*И ето, разсъмва, разсъмва, разсъмва!
Погълнали жар от горящи сърца,
червените гребени греят,
червените гребени дръзко прорязват
притаената хитрост на мрака...
Но гледайте!
Сгъстява се черният мрак
и черни живеца на жарките гребени
и кърти режеца на тяхната жар.*

*Сред безсънния свят на просъмваща нощ
със клюнове вбити в дъха на небето
предвечните бели петли кукуригат,
предвечните бели петли
предвещават разсъмване!*

*И ето, разсъмва, разсъмва, разсъмва!
Засмукали зрака на светещи мозъци,
коравите клюнове светят,
коравите клюнове стръвно просвредлят
непрогледната мисъл на мрака...
Но гледайте!
Вюмручва се тежкият мрак
и удря светлеца на яките клюнове
и гъне остреца на техния връх.*

*Сред безсънния свят на просъмваща нощ
със шипове впити в плътта на земята
безсмъртните бели петли кукуригат,
безсмъртните бели петли
обещават разсъмване!*

БУЙНИЯТ ВЯТЪР

*Буйният вятър над буйните ниви бушува.
Буйният, южният вятър бучи.
Тътнат дълбоки гори, небеса се издуват,
свирят опънати жици, земята ечи.*

*Буйният вятър гърми — с вечността разговаря.
Мои приятели, всички навън,
вън посред вятъра, там до един в надпревара,
вън посред ясения пролетен полет и звън!
Тъй го обичам, че цял от плътта му обвеян,
крача и сецам как в мене светът
все ще звучи, как не ще във света да изтлеем,
сецам как няма, как няма за живия смърт...*

*Нищо, че нявга ще легна на смъртния одър.
Вий не скърбете, а пейте тогаз!
Пейте, че живият, чул песента на живота,
вечно копнее по нея и жив ще съм аз!
Жив ще съм аз и край мене събрани, недейте
в скръб да държите надгробни слова!
Тъжен е тоя обичай — другари, недейте,
тъжен е тоя обичай, помнете това!*

*Вместо надгробни слова по-добре замълчете!
Дума не думайте — само за миг!
В кратката бистра безмълвност да слушам морето,
буйният вятър, на урвите дръзкия вик.
В кратката ведра безмълвност да слушам как нейде
пеят моми и нивя като в сън ромолят,
там зад поля, зад поля, сред гори необгледни,
в чистата вис как тръби пионерски тръбят.*

В шеметна вис как сребро самолети се реят,
как разговарят в усоя листа.
Вместо надгробни слова да послушам как пее
живата реч, на живота безсмъртен речта!

Буйният вятър размята настръхнали гриви,
пори простора бездънен, хвърчи.
Облаци бягат, земя и небе се преливат,
кланят се доземи буки, играят лъчи.
Слушайте! Слушайте! — Сякаш с ритмични копита
тича земята сред грохот и зной.
Гледайте! Може ли в нас неспокойният ритъм
смърт всемогъща да вкопчи във смъртен покой?
Никога! Никога! Клепки когато притворя,
стисна ли устни, сковани от мраз —
пейте, че живият грабнат от бързия пулс на
живота

все ще пулсира със него и жив ще съм аз!
Жив ще съм аз! Но приятели мои, идете
в село при мама, че там
тя ще върви нажалена със свещи и цвете,
всяка година, на всяка задушница, знам.

Тя ще върви, ще раздава пшеница, ще плаче,
както се плаче за роден, за свой,
ниско превита ще моли светците да рачат —
там да дарят на душата ми вечен покой.
Щом я съзрете, кажете ѝ — няма покойник!
Нека захвърли горящата лой!
Тоя живот заживях в душа неспокойна,
никой покой да не моли! Не искам покой!
Вместо задушници — всяка минута крилата,
ден, петилетка, понесени в ход,
вред да бележат несметните огнени дати
не на смъртта ми — на моя безсмъртен живот!

Буйният вятър пламтящото слънце раздухва.

Гъст аромат над земята ручи.
В погледа все красота, а очите жадуват.
Мои очи, ненаситни на хубост очи!

Някога, казват, сърцето ще спре да работи.
Вие не вярвайте — пейте тогаз!
Пейте, че живият, пил красотата в живота,
жаден жадува по нея... и жив ще съм аз!
Жив ще съм аз и понесли ме тихо, недейте
в гроб да ме сврете под куп от цветя.
Мои приятели, родни другари, недейте —
как ще живея без слънце, без прелест, в пръстта?
Ний не живеем — горим сред искряща тревога,
хубост да има, хубост и смях.
Ний не живеем, горим!... Изгорете ме в огън!
В блясъци страшни да светя, да стана на прах!
После праха съберете в горящата буря,
както е още до жар нажежен!
Даже прашинка не слагайте в мъничка урна,
тясно е, душно е в нея, както във плен!

О, срещу буйния вятър хвърлете праха ми!
Той да го носи нашир по света!
Дето съм бил под небето, навеки да бъда,
дето не съм — да отида, да бъда и там!
Има навред по света красота невидяна —
песни нечути, безценни сърца,
има дълбоки очи, езера, океани,
пътища бели, безстрашни човешки лица.
Всичко е наше, от нашата обич огряно.
Всякъде нашият ум е творил.
Всяка прашинка-искра в красотата ще пламне,
всяка прашинка — звезда сред звезди ще гори!

Мои приятели, с мен! Вън земята ликува!
Там, сред пространства, люляни от звън и лъчи,
буйният вятър над буйните ниви бушува,

буйният, южният вятър бучи!

ЗИМНИ СТИХОВЕ

*Красавице от мъртво безначалие,
напразно се самозалъгваш!*

*Напразно светлюбялата измама,
с която тежко си окичила
натегналите клони,
показваш като пролетно цъфтене!
Напразно!*

Не стига белотата!

*Да бъде истински живот цъфтежа ти,
е нужен опия на аромати,
размръзнало жужене на пчели,
разоковани ручей,
пътуваща мъзга,
възбуден въздух,
прозрачен глас на кукувица,
приветствия на жерави...*

*Красавице от светлюбяла жар,
напразно се самоизлъгваш!*

*Напразно силата на парещата болка,
с която ни изгаряш,
щом с топли пръсти те досегнем,
показваш като пламък на живота!
Напразно!*

Не стига болката!

Да бъде огъня ти огън на живота
са нужни устните на младо слънце,
доверието на треви и листи,
безшумен мах на пеперуди,
гореща плът на цъкащи пшеници,
охолство на щурци,
светкавици от гълъбови полети,
хоро на мараня,
протуберанси от зелено...

Красавице от светлобели устреми,
напразно се самоизлъгваш!

Напразно умъртвителния дъх
на твоите виелици,
с които все ни гониш по пъртините,
показваш като устрем на живота!
Напразно!

Не стига устрема!

Да бъде устрема ти устрем на живота
е нужен бяг на разседлан южняк,
готовността на бременно небе,
разрошени тополи,
могъщество на гърмове,
разтворени обятия на корени,
библейска пълноводност на порои,
овации на чакали улуци,
отдаване на влюбена земя,
предчувствие на колендро...

Красавице от мъртво безначалие,
напразно се самоизлъгваш —
смъртта е смърт
и никога живот!

ПОЕМА ЗА ОБЛАЦИТЕ

*Жаравите на влюбеното слънце
създали са ви
с дар на съзидатели
и прокълнали едновременно,
да бъдат рожбите ви по-нетрайни,
по-кратки от мига
на краткото им раждане.*

*Могъщи облаци!
Очите ми от детство са препълнени
със вашите победи
и разгроми.
И ето и сега със вас съм цял.
И както някога въздигате
върху душата огнена на залеза
небесна катедрала.*

*Като ръце, събрани за молитва,
достойните камбанарии
звънят и дишат лъчезария.
Прозорци, вслушани в сърцата си
таят сребриста скръб.
А тежките врати, обшити в злато,
мълчат тържествено.
Навярно преди малко са пропуснали
в свещения олтар
самата Вяра!*

*Да бих могъл, със всичко бих спасявал
съвършената ви рожба,
че тя,*

преди минута само сътворена,
огъва се!

Достойните камбанарии се кривят.
Сребристите прозорци ослепяват.
А тежките врати, обшити в злато,
изскачат поломени.
И всичко става огнени вълма.
А може би това е кървав спазъм
на мъката
пред невъзможното?
Тогаз,
във мъката е светлото ви можене!
Защото от последната врата
на рухналата катедрала
ръцете ви невидими начеват
небесен замък.

Във тъмнотата твърда на стените му
се чупят
слънчевите копия.
От изгледа на бронзовите бойници
потръпва чак небето.
А в ясните и празнични палати
навярно върху трона си седи
самата Правда!

Да имах силата, която никой няма,
бих вклещил чупката на всеки ъгъл
в магични скоби,
бих стегнал със магичен хоросан
дори прашинките във всяка тухла,
че крепостта,
току-що изградена,
разтърсва се!
В стените зейват пукнатини.
Възправените бойници потъват —

подровени в основите...

И всичко хлътва в хаос и въртопи.
А ако тоя хаос синьо-черен
е болката
от невъзможното?
Тогаз,
във болката е светлата ви сила!
Защото от последната пътека,
полазила към хлътналия замък,
въззема се и расне
небесна планина.

Такава планина върху земята
не е изкачвал никой.
Смълчани канари от розов мрамор
надничат в бездните.
Чудати хребети и чуки
подпират с гръб вселената.
А шеметния връх издига върше
оттатък небесата.
Навярно преди малко върху него
поспряла е да си почине
самата Мисъл!

Не искам повече! Не искам!
Непоносимо е да можеш да създаваш
и да не можеш
вече сътвореното
във себе си и времето
да задържиш!

Какво пък, вашето е само ваше!
Останалото могат
боговете,
които никой, никога и никъде
не вижда!

ЕДИНАК

*На най-високия, най-каменния връх
просвредлил като изстрел висотите,
нощта го е вковала,
да бъде нейно кобно привидение
и неин мъченик,
и неин скръбен глас да бъде!*

*И вече час ли, век ли, векове ли
клечи на острия острец,
с опашка, смръзнала върху гранита,
със врат,
изхапан от фъртуните,
с глава, отправена към небесата,
безсилна да узнае
ни себе си,
ни другото край нея.*

Прадревен вой на единак! Без ехо вой!

*Ушите на душата са го слушали
в овчарските помръзлици на детството
как тъне и прозира през мъглите
като безкрайна призрачна ръка,
протегната за помощ.*

*Затуй навярно детската ми вяра
се втурваше през мрака да го дири
и доведе на топло!
А дядо ме възпираше сърдит:
„Назад! Такава е съдбата му!
Той сам не иска твоето огнище,*

че топлото
със лаене се плаща!
Дете,
не знаеш ти какво е единак!“

Далечен дядо, вече знам! И виждам го:
На най-високия, най-каменния връх
нощта го е вковала
да бъде нейно черно наказание
и неин изкупител,
и неин горък плач да бъде!

И вече час ли, век ли, векове ли
клечи на острия острец
с озъбени от вълчи глад ребра,
със лапи
покрай хълбоците кървави,
с муцуна сива, стрелната нагоре,
безсилна да надвика
ни себе си,
ни другото край нея.

Прадревен вой на единак! Без ехо вой!

Ушите на душата са го слушали
в овчарските помръзлици на детството.
Прокрадвал се е чак в дрезгавините
на моето зачатие
като въпрос
от някого към някого.

Затуй навярно детската ми вяра
се впускаше през мрака да го дири
и къшейче да му даде!
А дядо ме възпираше сърдит:
„Назад! Такава е съдбата му!
Той сам не иска твоя къшей хляб,

че със скимтене
хляба се заплаща!
Дете,
не знаеш ти какво е единак!“

Препатил дядо, вече знам! И виждам го:
На най-високия, най-каменния връх
нощта го е вковала
да бъде нейно люто неспокойствие,
и нейна рана,
и неин пъклен вик да бъде!

И вече час ли, век ли, векове ли
клечи на острия острец
със криви нокти, всечени в леда,
с гърди,
поели студовете,
със ноздри — тръпно влажни пипала, —
безсилни да проникнат
ни в себе си,
ни в другото край тях.

Прадревен вой на единак! Без ехо вой!

Ушите на душата са го слушали
в овчарските помръзлици на детството.
Прокраднал се е чак в дрезгавините
на моето зачатие.
И в мъртвото на идващата смърт
на тоя вой безмилостната горест
като змиорка
в челюстта на видра
от болка ще се гъне.

Затуй навярно детската ми вяра
се стрелваше през мрака да го дири
и с братство да го утеши!

А дядо ме възпираше сърдит:
„Назад! Такава е съдбата му!
Той сам не иска нежното ти братство,
че то
с изяждане на брата
се заплаща!
Дете,
не знаеш ти какво е единак!“

Първичен дядо, вече знам! И виждам го:
На най-високия, най-каменния връх
нощта го е вковала
да бъде нейно крепко упование
и нейна истина,
и неин див протест да бъде!

И вече час ли, век ли, векове ли
клечи на острия острец,
обиквал всичко в тоя светъл свят,
за да усети
колко е самотен.
Намразвал всичко в тоя тъмен свят,
за да усети колко е безсилен.
Загърбвал всичко в тоя леден свят,
за да усети
колко е излишен.

И ей ги — каменния връх и той!
И долу зимната помръкнала земя,
студена като безразличие.
И горе — взрени в тъмнотите — небеса,
изцъклени
като безсмислие.
и зъзнещи звезди — несвясни сънища
на предалечни единачества.

КАНТАТА ЗА СЛЪНЦЕТО

*Изгрява слънцето —
око на светлина —
и свети радостта му
във светлите зеници
на будни океани,
на езера с елмазени
и кротнали реки.*

*Възлиза слънцето —
поем на висините,
и пияният сърцето му
преплетените песни
на звънки ветрове,
на белоустни ручей
и утринни листа.*

*Пътува слънцето —
гореща птица-жар —
и палаво се рее
сред палавите полети
на лястовици ловки,
на засвистели гълъби
и облачни орли.*

*Играе слънцето —
добро пребяло бебе —
и с дълги пръсти шари
по белотата бистра
на бухнали акации,
на стоплени кокичета
и зимни върхове.*

Сияе слънцето —
усмивка поднебесна —
и весело приема
щастливите усмивки
на пътища нехайни,
на заветни поляни
и злачни далнини.

Прижуря слънцето —
неизтощим любовник —
и пълна е душата му
със повиците огнени
на млади пеперуди,
на премаляли сойки
и влюбени шурци.

Потрепва слънцето —
родилка нескончаема —
и без остатък влива се
във тръпките родилни
на семена набъбнали,
на оплодени чашки
и стоплени яйца.

Не знае слънцето,
че ничии очи
без неговия поглед
не биха се отворили,
че ничие крило
без неговия полет
не би поело в път.

Не знае слънцето,
че всичко е във него,
че всичко е от него,
че то на небесата

*и бог, и храм, и жрец е,
че вън от него зъзне
невиждащият мрак.*

*Благословете слънцето!
И нищо
не му казвайте!*

ПОЕМА ЗА МОРЕТО

*Цяла вечност премина над тебе.
Цяла вечност, а жив е копнежа ти
да потеглиш на път.*

*Отдъхни си, море!
Не! — Отново издъно потръпваш.
и понасят се хиляди стъпки
една подир друга, една подир друга.
И течеш!
И вървиш!
А под теб се огъват пространства.
Бездни врат и се готвят за тръгване
все натам, все натам, накъдето
те примамват далечни неznайности.*

*Но под твоите устремни стъпки
се повдига коварното дъно.
Натезжали от своята тежест,
те се спъват и с грохот се струпват
една върху друга,
една върху друга.
На прибоя ти охкаш от болки
и се дърпаш назад.
А от дръзкия бяг — ни следа.
Само твоята, бялата кръв,
укротена на тъжния пясък, умира.*

*Не разбра ли, море!
Не! — Минутната кротка печал
е минутна почивка.
Разярено, ти дърпаш към себе си*

урагани и мълнии
и разкриляш гигантски крила.
Под крилата ти гинат за миг
неброими животи.
Ти прелиташ над тях.
Ти преливаш над острови,
над застигнати кораби,
все натам, все натам...

Но кога? Но защо? От какво
отмалели се стапят крилата ти? —
Да, дълбоко, дълбоко във тебе,
умъртвени животи сънуват
как потегляш с крила исполински
и как грохваш сред път,
неизминало даже и себе си.

Укроти се, море!
За какво ти е твоята сила?
И копнежа защо ти е?
Ти въздишаш, въздишаш.
А въздишките бавно се вдигат
и събират се бели и златни,
и поемат на път под небето.
Да, най-сетне чрез своите въздишки
не потегляш ли ти?

Не, не трябва, не трябва!
Помисли, пощади се!
Ето виж — там, отвъд хоризонтите
отлетелите вече въздишки
изведнъж се разсипват на капчици.
А земята по своите бръчки
ги повежда отново към теб!

Примири се, море!
Не! — Безсилно от сила умираш

*и всесилно се раждаш.
Не умира копнежа ти само,
да потеглиш на път.
Не умира!*

БАЛАДА ЗА ВЪЗРАСТТА

На Тончо Жечев

*Пробягва вихърът на времето, пробягва
през камък и дърво,
през пръст и през вода,
през всяка моя бръчка,
през всяка моя става...*

И летописците не мерят вярно!

*Във синята далечна светлина
над бързите светкавици на спомена,
над търнени огради се белеят
забити конски черепи.
Подскачат маските на страшни кукери.
Проискрят мрака кремъци.
Дъхти изтънко прахан.
Под облаци, претъпкани със град,
боботят тъпани
и викове тревожат бога Джерман
да пренесе надвисналата напаст.
Беззъби жрици въглени гасят
и баят срещу уроки.
Уста проклинят с клетвата на Марен —
прадревен бог на древните езичници.*

Покрай межди, по синори тревясали

издебва Каин брат си — ясноокия, —
със камък го убива.
Но Авел се повдига неубит
и с ясен поглед Каина пронизва.
Добро и зло, безчестие и чест,
достойнство и падение
разплитат се и сплитат в тежък възел.
И всеки ден е ден и е година!

Кога било е всичко туй, сърце?
Преди Пилат Христа на смърт да прати?
Преди да се роди Ахил Пелеев?
Във каменната ера ли?
И детството ти толкова далечно
не свърши ли, когато беше
на четири хиляди години?

През корен и стъбло,
през въздух и кристал,
през всяка моя пора,
през всяка моя вена
пробягва вихърът на времето, пробягва...

И календарите не мерят вярно!

В замисленото здрачно зарево
на спомена, залязъл зад годините,
снишават гръб платени преследвачи
и дебнат мисълта.
В подземия — мъчилища неznайни —
пропукват кости
и гумени усойници се впиват.
в най-болното на болката.
На бледи от видяното стени
крещят написани със кръв завети.
Замръкват по мегданите глави
върху тела от прътове.

Издад ограда от убиващ тел
бучат огнища от човешки съчки.
Железни птици сеят черно семе
и жънат трупове.

Напада Каин брат си — ясноокия, —
със огън го убива.
Но Авел се изправя неубит
и с тежка стъпка тръгва срещу Каина.
Любов и злоба, сила и безсилие
разплитат се и сплитат в сложен възел.
И всеки ден е ден и е столетие!

Кога било е всичко туй, сърце?
През дните на светата инквизиция?
В годините на лудия Атила?
Във бронзовата ера ли?
И младостта ти, толкова далечна,
не свърши ли, когато беше
на седем хиляди години?

Пробягва вихърът на времето, пробягва
през огън и през лед,
през въглен и звезда,
през всяка моя клетка,
през всяка моя фибра...

И секундарникът не мери вярно!

Във лумването кратко и ликуващо
на честите експлозиви на спомена
ръце с бразди от бич и белезници
опипват кротко пулса на света
и за живот го вдигат.
Върху земята — язва незараснала —
спояват скъсаните си артерии
изстинали човешки домове.

Поемат въздух доменни гърла...
О, дни на упование и вяра,
на ясна мисъл и примамни пътища!

Но Каин пак е жив.
Ненавистта му тоя път събира
до днеска несъбирана енергия
от дъното на ада
и трупа я под стъпките на Авеля.
А Авел — ясноокият — спокоен е.
Децата му се раждат с вик отприщен,
със стиснати юмручета и раснат
със вярата на правия.
Живот и смърт, величие и низост,
безсъвестност и съвест
разплитат се и сплитат в тъмен възел.
И всеки ден е ден — хилядолетие!

Кога било е всичко туй, сърце?
Преди да падне грозната Бастилия?
Преди смъртта на грешния Содом?
Във ерата на Атлантида ли?
И възрастта ти, в пламъци съзрявала,
не почна ли когато беше
на девет хиляди години?

През облак и метал,
през космос и листо,
през всяка моя вяра,
през всяка моя мисъл
пробягва вихърът на времето, пробягва...

КЕНТАВЪР

На Йордан Милтенов

*От зори моят кон неотклонно ме носи,
от зори с устремени зеници,
със задъхани ноздри и пламнали хълбоци
прокопирва пръстта.*

Моят кон!

*От зори като в сън по земята препуска,
роши грива и цвили настръхнал.
И се блъска в лицето ми вятърът,
и пробягват тревите под нас,
и ме няма, където съм бил,
и копита, копита, копита кънтят.*

Моят кон!

*От зори устремен, не поспря, а наоколо
върхове светлоутринни кимат,
белогриви крайбрежия викат сърцето ми,
дърпат погледа кротки реки.
Колко пъти напусто и исках, и молах
да останем под светлия връх,
да останем край белия залив,
сред разстланата речна лъка.
Да останем за ден, щом не можем завинаги,*

да останем за час,
да останем за миг.

Моят кон!

Призори беше бял като пролетен облак.
Вече цял почерня.
Само пяната бяла се стича по него.
А насреща ни черно небе се кълби,
вдига ръст, шири паст непрогледна
и приижда, приижда, приижда!
„Не! Не искам! Върни се!
Гибел крие проклетото черно небе!“
Как да спре? Как да спре?! — По петите му
кървави
се огъва камшик и го цели,
се устрелва камшик и го гони
и свисти, и свисти, и свисти.

Моят кон!

Ако можех да скоча за миг от гърба му
и да тръгна обратно!
Бих летял ден след ден със отприщени стъпки
към земята на светлия връх.
Бих вървял живот с изранени крака
към морето със белия залив.
Бих пълзял векове с изподрани ръце
към разстланата речна лъка.
Ако можех да скоча!... Но мога ли?
Като древен кентавър съм сраснал със коня,
а със пътя си сраснал е той.

Моят кон!

Ето вече далечното черно небе
идва близо, по-близо, по-близо.

Неусетно ни дръпват недрата му мъртви.
Като сприя се врязваме в него.
Викам „спри“, а не чувам гласа си.
И слепеят очите ми,
и разтапя се конят,
и разтапям се аз.

Моят кон! Моят кон!

Бе ли той, или не? Бях ли аз, или не?
Само странни еха,
само сетни еха
от умиращо някъде, някога цвилене
и тътнеж на копита, копита, копита!

ХИМН ЗА ЧУЧУЛИГАТА

*От корена на житните безбрежия,
от огнения гърч на марањята,
през тихото на скитащи глухарчета,
през бялото на облачни вулкани
излита безначална като вечност
и вдига се,
и вдига се
на шеметното лято песента.*

Ликувайте!

*В сърцето на високото поднебие,
във звукове преражда се светът.
Запяват неумиращите ручеи
на всички планини.
Изкусни мълнии пробягват
по струните на дъждовете.
Пътуват разкрилени ветрове.
Заплетена във слънчевата арфа,
върти се неуморната земя
и гони своя път...*

Но, господи!

*От зноя на високото поднебие
надолу към притеглящата смърт
замлъкналата птица се откърти
и тупна сред горещите жита.
На човчицата кърваво петно —
не издържа сърцето песента!*

Ликувайте!

*От корена на житните безбрежия,
от огнения гърч на марањата,
през тихото на скитащи глухарчета,
през бялото на облачни вулкани,
отново безначална като вечност,
издига се,
издига се
на шеметното лято песента.*

*Отново под високото поднебие
преражда се във звукове светът.
Изстреляни догонват се ехата
на всички долини.
Напират белокрили океани.
Отместват се далечни хоризонти.
Голямата материя крџжи,
задъхва се от устрем и безумие
и търси своя ум...*

О, господи!

*Събрана е безкрайната вселена
във сърчица на птица!
Понесена е тежката вселена
върху крилца на птица!
Взривена е могъщата вселена
във гърленце на птица!
Ликувайте!*

*Не издържа сърцето песента,
но песента е жива!*

Издание:

Автор: Добри Жотев

Заглавие: Лирически поеми

Издание: първо

Издател: Български писател

Град на издателя: София

Година на издаване: 1974

Тип: стихосбирка

Националност: българска

Печатница: ДПК „Димитър Благоев“ — София

Излязла от печат: 30.X.1974

Редактор: Надя Кехлибарова

Художествен редактор: Кирил Голов

Технически редактор: Любен Петров

Художник: Красимира Дренска

Коректор: Цветана Ганева

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/14625>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.